

DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS POLIGRĀFIJAS NOZARĒ

PAPILDU INFORMĀCIJA

LABKLĀJĪBAS MINISTRIJAS DARBA DEPARTAMENTĀ

Skolas ielā 28, Rīgā, LV-1010
Tālrunis 67021526
www.lm.gov.lv

VALSTS DARBA INSPEKCIJĀ

K. Valdemāra ielā 38, k-1, Rīgā, LV-1010
Tālrunis 67186522, 67186523
www.vdi.gov.lv

LATVIJAS BRĪVO ARODBIEDRĪBU SAVIENĪBĀ

Bruņinieku ielā 29/31, Rīgā, LV-1001
Tālrunis 67270351, 67035960
www.lbas.lv

RSU DARBA DROŠĪBAS UN VIDES VESELĪBAS INSTITŪTĀ

Dzirciema ielā 16, Rīgā, LV-1007
Tālrunis 67409139
www.rsu.lv/ddvvi

Informāciju par darba aizsardzības jautājumiem
meklējiet mājas lapā www.osha.lv

Papīra un papīra izstrādājumu ražošana un iespaiddarbu izgatavošana (poligrāfija) un ierakstu reproducēšana pieskaitāma pie tām tradicionālajām tautsaimniecības nozarēm, kas nodrošina iedzīvotāju ikdienas vajadzības.

Poligrāfija šodien Latvijā ir kļuvusi par vienu no modernākajām un tehniski vislabāk nodrošinātajām ražošanas nozarēm, taču arī šajā nozarē atsevišķās darba vietās joprojām ir sastopamas novecojušas tehnoloģijas ar drošības prasībām neatbilstošiem darba apstākļiem.

Šis atgādnis mērķis ir informēt par svarīgākajām darba drošības un veselības aizsardzības prasībām un būtiskākajiem darba vides riska faktoriem, strādājot papīra izstrādājumu ražošanas un poligrāfijas nozarē.

KAS IR PAPĪRA UN PAPĪRA IZSTRĀDĀJUMU RAŽOŠANAS UN POLIGRĀFIJAS NOZARE?

Ar papīra un papīra izstrādājumu ražošanu un poligrāfiju (turpmāk poligrāfijas nozare) saprot apstrādes rūpniecības uzņēmumus, kas darbojas tādās nozarēs kā celulozes, papīra un kartona un to izstrādājumu ražošana, poligrāfija un ierakstu reproducēšana, kurā ietilpst laikrakstu, grāmatu, periodisko izdevumu un līdzīgu materiālu iespiešana un ar to saistītās palīgdarbības.

PIRMS SĀKT DARBU...

Pirms sāk darbu, atceries, ka jebkuras darba attiecības sākas ar darba līguma parakstīšanu – tajā jābūt aprakstītiem Taviem pienākumiem, minētai darba samaksai un noteiktam darba laikam. Tikai rakstisks darba līgums nodrošinās Tev juridiskās un sociālās garantijas gadījumā, ja Tu saslimsi, tiks nepamatoti atlaists, cietīsi nelaiemes gadījumā darbā vai saslimsi ar arodslimību.

Pirms darba līguma parakstīšanas Tavam nākamajam darba devējam jānosūta Tevi uz obligāto veselības pārbaudi. Tās mērķis ir pārliecināties, vai Tavs veselības stāvoklis atbilst veicamajam darbam (piemēram, ja Tev jau ir dzirdes problēmas, tad darbs trokšņainā vidē dzirdi vēl vairāk pasliktinās).

Pirms darba sākšanas darba devējam jānodrošina Tev apmācību par darba aizsardzības jautājumiem – gan ievadapmācība jeb tā saucamā ievadinstrukcija, gan darba aizsardzības instrukcija konkrētā darba veikšanai.

Ievadapmācības (ievadinstrukcijas) laikā Tev jāsaņem vispārēja informācija par uzņēmumu un tā darbību, svarīgākajiem darba vides riska faktoriem un to ietekmi uz veselību, darba kārtības noteikumiem, darba aizsardzības organizāciju uzņēmumā, svarīgākajiem darba aizsardzības pasākumiem (drošības zīmēm, veselības pārbaudēm u. c.), Taviem pienākumiem un tiesībām, nodarbināto pārstāvniecību, kā arī rīcību ārkārtas situācijās.

Darba aizsardzības instrukcijas laikā Tevi jāiepazīstina ar veicamo darbu, darba devēja apstiprinātajām instrukcijām un darba aizsardzības prasībām atbilstoši konkrētā darba veidam vai profesijai attiecīgajā darba vietā, praktiski parādot drošus darba paņēmienus un metodes un, ja nepieciešams, izmantojot uzskates līdzekļus.

Šis materiāls ir tikai viens no informācijas avotiem par drošu un veselībai nekaitīgu darbu – tas neaizstāj darba aizsardzības instrukciju konkrēto darbu drošai veikšanai!

Tavs pienākums ir iepazīties ar darba aizsardzības instrukcijās un citos dokumentos noteiktajām prasībām!

Ja ko neesi sapratis – pārjautā!

KĀDAS SEKAS VAR RASTIES, NEIEVĒROJOT DARBA AIZSARDZĪBAS PRASĪBAS?

Dažādu darba vides riska faktoru iedarbības rezultātā var tikt apdraudēta nodarbināto drošība un veselība, darba aizsardzības prasību neievērošana var radīt ekonomiskus zaudējumus. Visbiežāk nodarbināto veselība var tikt ietekmēta:

- **nelaimes gadījumu** rezultātā gūstot dažādus veselības traucējumus (traumas), piemēram, saduroties ar auto iekrāvēju vai uzmetot uz kājām papīra rulli u. tml.;
- dažādu darba vides riska faktoru iedarbības rezultātā gūstot **akūtus vai hroniskus veselības traucējumus** (t. s. arodslimības), piemēram, trokšņa iedarbības rezultātā bojājot dzirdi, ieelpoto ķīmisko vielu iedarbības rezultātā saslimstot ar kādu plaušu slimību u. tml.

Šajā materiālā vēlamies Tevi informēt par svarīgākajiem darba vides riska faktoriem un biežākajiem nelaimes gadījumu cēloņiem poligrāfijas nozarē, kuri var sabojāt Tavu veselību.

KĀDI IR POLIGRĀFIJAS NOZARĒ BIEŽĀK SASTOPAMIE RISKA FAKTORI?

Nozīmīgākie darba vides riska faktori, kas ietekmē vai var ietekmēt poligrāfijas nozarē nodarbināto veselības stāvokli, ir:

- ķīmiskie riska faktori;
- troksnis;
- vibrācija;
- ergonomiskie faktori;
- nelaimes gadījumu risks;
- nepiemērots apgaismojums;
- nepiemērots mikroklimats.

Poligrāfijas nozarē ir raksturīga darba vide, kurā uz nodarbinātajiem iedarbojas **vairāki riska faktori vienlaicīgi**, tādējādi ietekmējot un apdraudot vairākas organisma sistēmas – sākot no dzirdes, redzes, elpošanas sistēmas un beidzot ar balsta un kustību sistēmu. Neraugoties uz pēdējo gadu laikā notikušajām pārmaiņām jaunu tehnoloģiju ieviešanā un uzņēmumu modernizācijā, arī šajā nozarē nodarbināto veselība un drošība joprojām var tikt būtiski apdraudēta.

Ķīmiskās vielas un putekļi

Poligrāfijas nozares uzņēmumos ķīmiskās vielas un papīra putekļi ir viens no būtiskākajiem darba vides riska faktoriem, kas saistīts ar ražošanas tehnoloģiju. Ķīmiskās vielas un putekļus var iedalīt divās lielās grupās:

- putekļi (galvenokārt papīra, celulozes, kā arī polimērmateriālu saturoši), kas rodas dažādu materiālu apstrādes rezultātā;
- iespieddarbu procesos izmantotās ķīmiskās vielas (krāsvielas, organiskie šķīdinātāji u. c.) un to maisījumi, kuros var ietilpt tādas vielas kā toluols, ksilols, vaitspirts, petroleja un daudzi citi.

Ķīmiskās vielas un putekļi var radīt ļoti daudzveidīgus un bīstamus veselības traucējumus – visbiežāk tie var būt saistīti ar plaušu bojājumiem vai ietekmi uz nervu sistēmu, aknām vai nierēm, turklāt šajā nozarē izmantotajām vielām ir raksturīga kairinoša iedarbība uz ādu un acīm. Tādas vielas kā šķīdinātāji galvenokārt iedarbosies uz nervu sistēmu (piemēram, var radīt atmiņas pasliktināšanos un uzmanības samazināšanos vai radīt dažādus nervu iekaisumus, kas rada kustību traucējumus, tirpšanu u.c.), savukārt citas izmantotās vielas var radīt audzējus (radot, piemēram, plaušu, nieru vai aknu audzējus), bet vēl citas var nelabvēlīgi ietekmēt reproduktīvo sistēmu (piemēram, grūtniecības laikā nelabvēlīgi ietekmēt augļa attīstību).

Cik liels ir ķīmisko vielu radītais risks poligrāfijas nozarē?

Ķīmiskās vielas un putekļi poligrāfijas nozarē ir plaši izplatīti, tomēr to reālās koncentrācijas var būt ļoti atšķirīgas.

Darba vidē esošie papīra vai citu materiālu putekļi parasti nav sastopami augstā koncentrācijā. Savukārt izmantotie organiskie šķīdinātāji un to maisījumi (piemēram, vaitspirts, toluols, ksilols u. c.) samērā bieži sasniedz veselībai bīstamu koncentrāciju, īpaši tādos darba procesos kā iespieddarbu sagatavošana, iespīšana un iekārtu tīrīšana. Savukārt citos poligrāfijas procesos ķīmisko vielu koncentrācija parasti nepārsniedz pieļaujamus līmeņus.

Svarīgākie preventīvie pasākumi:

- pareizi organizēt darbu (piemēram, nestāvēt blakus, kad tiek veikti iekārtu tīrīšanas darbi) un ievērot noteiktos drošības pasākumus (piemēram, ventilācijas sistēmas ieslēgšanu u. c.);
- ieslēgt vietējo (atsūces) ventilāciju pie iekārtām, kur tā ierīkota un kur tiek izmantotas ķīmiskās vielas;
- sekot lai iekārtām, kuras izmanto ķīmiskās vielas, būtu aizvērti vāki, noslēgta ķīmisko vielu padeves sistēma u. tml., lai ķīmiskās vielas nenokļūtu gaisā;
- nodrošināt ķīmisko vielu pareizu glabāšanu (tikai slēgtos, ķīmisko vielu glabāšanai piemērotos un marķētos traukos);
- apmeklēt obligātās veselības pārbaudes;
- lietot noteiktus un pareizi izvēlētos individuālās aizsardzības līdzekļus (piemēram, elpošanas sistēmas aizsardzības līdzekļus (respiratorus) vai cimdus u. c.);
- neēst, nedzert un nesmēķēt darba vietās, kur strādā ar ķīmiskām vielām.

Ķīmisko vielu nepareiza un nedroša glabāšana (ķīmiskās vielas tiek glabātas nepiemērotos traukos, bez uzrakstiem un marķējumiem)

Troksnis

Troksnis poligrāfijas nozares uzņēmumos ir ļoti izplatīts darba vides riska faktors, kuru rada dažāda darba aprīkojuma (iespiešanas un brošēšanas mašīnu, griezējinstrumentu u. c.) lietošana. Katra no šīm iekārtām strādājot rada troksni, kas var ievērojami pārsniegt pieļaujamo (drošo) līmeni. Bieži darba telpās vienlaicīgi darbojas vairākas troksni radošas iekārtas.

Ilgstošs troksnis var radīt tā saucamo aroda vārdzirdību – dzirdes neatgriezenisku un neārstējamu pasliktināšanos abās ausīs, kas var attīstīties dažu gadu laikā. Īpaši kaitīgs ir trokšņa līmenis, kas augstāks par 87 dB(A) (decibeliem), tomēr jau trokšņa līmenis virs 80 dB(A) var radīt izmaiņas dzirdē.

Cik skaļas ir iekārtas poligrāfijas nozares uzņēmumos?

Poligrāfijas nozarē izmantotās iekārtas var radīt ievērojamu trokšņa līmeni, kas ir atkarīgs no konkrēti veiktā darba veida un iekārtas. Iespiedmašīnas operatora darba vietā iekārtas radītais troksnis svārstās robežās no 78,3 dB(A) līdz 96,9 dB(A), brošēšanas iekārtas operatora darba vietā iekārtas radītais troksnis svārstās robežās no

61,7 dB(A) līdz 88,3 dB(A), ievērojamu trokšņa līmeni rada arī griešanas iekārtas (līdz 95,9 dB(A)), lokšņu lokāmās iekārtas operatora darba vietā iekārtas radītais troksnis sasniedz 87,6 dB(A), bet šķirotāja darba vietā troksnis nepārsniedz zemāko ekspozīcijas darbības līmeni (< 80 dB(A)).

Katra no poligrāfijas iekārtām (t. sk. brošēšanas iekārta) strādājot rada troksni, bet telpā bieži vienlaicīgi darbojas dažādas iekārtas, vēl paaugstinot trokšņa līmeni

Svarīgākie preventīvie pasākumi:

- sekot līdzi, lai savlaicīgi tiktu veiktas iekārtu tehniskās apkopes – tās neveicot, iekārtas kļūst skaļākas;
- ja nepieciešams, lietot dzirdes aizsardzības līdzekļus;
- apmeklēt obligātās veselības pārbaudes;
- ievērot pietiekamas atpūtas pauzes un saudzēt dzirdi brīvajā laikā (piemēram, neklausīties pārāk skaļu mūziku u. tml.).

Vibrācija

Vibrācija poligrāfijas nozarē ir maz izplatīts darba vides riska faktors. To var radīt atsevišķas papīra un kartona griešanas, skavošanas / šūšanas iekārtas, iekšējais transports. Paaugstinātas vibrācijas pamatā parasti ir dažādās iekārtās nepietiekami nabalansētas rotācijas vai virzes kustībā esošas detaļas.

Jāatceras, ka ir divējāda vibrācija – tā saucamā “plauksta-rokas” vibrācija (vibrācija iedarbojas uz rokas locītavu) un “visa ķermeņa” vibrācija (vibrācija iedarbojas uz mugurkaulu).

Plauksta-rokas vibrācija var radīt karpālā kanāla sindromu jeb saistaudu saaugumu plauksta locītavā, kurš nospiež nervus un asinsvadus, radot tirpšanas un sāpju sajūtu rokās. Savukārt visa ķermeņa vibrācija rada dažādus traucējumus mugurkaulā. Vibrācijas līmenim darba vidē ir noteiktas normas, lai noteiktu, kad tas ir uzskatāms par kaitīgu:

- plauksta-rokas vibrācijai maksimāli pieļaujamais līmenis (ekspozīcijas robežvērtība) ir 5 m/s^2 ;
- visa ķermeņa vibrācijai maksimāli pieļaujamais līmenis (ekspozīcijas robežvērtība) ir $1,15 \text{ m/s}^2$.

Cik lielu vibrāciju rada poligrāfijas nozares iekārtas?

Higiēnas un arodslimību laboratorijas mērījumu datu bāze rāda, ka poligrāfijas praksē izmantotās iekārtas **nerada** tādu vibrācijas līmeni, kas pārsniedz dienas ekspozīcijas darbības vērtību vai ekspozīcijas robežvērtību. Novērotais vibrācijas līmenis, novērtējot visa ķermeņa vibrāciju pie griešanas iekārtām un ofseta iespaidmašīnas, ir $0,03\text{--}0,24 \text{ m/s}^2$ robežās, iekšējā transporta izraisītā visa ķermeņa vibrācija ir $0,07\text{--}0,81 \text{ m/s}^2$, plauksta-rokas vibrācija, vadot iekšējo transportu, svārstās ap 1 m/s^2 ($0,97\text{--}1,40 \text{ m/s}^2$).

Svarīgākie preventīvie pasākumi:

- sekot līdzi iekārtu tehniskajam stāvoklim un tam, vai savlaicīgi tiek veiktas to apkopes;
- apmeklēt obligātās veselības pārbaudes;
- lietot noteiktos individuālās aizsardzības līdzekļus (ja nepieciešams) un piemērotus apavus (piemēram, strādājot uz drukas iekārtu platformām u. c.).

Ergonomiskie riska faktori

Ergonomiskie riska faktori ir vieni no visbūtiskākajiem riska faktoriem poligrāfijas nozarē – sākot no ilgstoša darba stāvus vai sēdus un beidzot ar smagumu pārvietošanu. Viens no biežākajiem ergonomiskajiem darba vides riska faktoriem poligrāfijas nozarē ir **smagumu pārvietošana** – gan tieša (piemēram, nesot vai ceļot), gan ar dažādu palīgierīču palīdzību (ceļot ar kādu celšanas ierīci, pārvietojot ar ratiņiem). Smaguma pārvietošana bieži vien ir saistīta arī ar tā noturēšanu, piemēram, veicot papīra ievietošanu iekārtās.

Biežas un atkārtotas kustības jāizdara, veicot drukāto lokšņu padevi uz brošēšanas iekārtu

Pārvietojot gatavo produkciju, darbs bieži saistīts ar noliekšanos un citām piespiedu pozām

Otrs šajā nozarē biežāk sastopamais ergonomiskais risks ir saistīts ar atrašanos t. s. **piespiedu pozās**, ar to saprotot ķermeņa vai to daļu atrašanos ilgstoši nemainīgā stāvoklī. Poligrāfijas nozarē parasti piespiedu pozas ir saistītas ar ilgstošu stāvēšanu (piemēram, iespiešanas iekārtas operatoram) vai ar ilgstošu sēdēšanu (piemēram, grāmatu brošēšanas līnijas operatoram un kvalitātes kontrolierim).

Tāpat šajā nozarē daudzos darba procesos darbiniekam ir jāveic **biežas un atkārtotas kustības**. Tās ir īpaši kaitīgas, ja prasa izteiktu fizisku piepūli ilgāk par 50% no darba laika un katrs šādu kustību cikls ir isāks par 30 sekundēm, kā tas ir, piemēram, brošēšanas tehnoloģiskās līnijas apkalpošanā vai līdzīgos procesos.

Ergonomiskie darba vides riska faktori var radīt dažādus veselības traucējumus gan mugurai, gan citām locītavām, kā arī saitēm un muskuļiem.

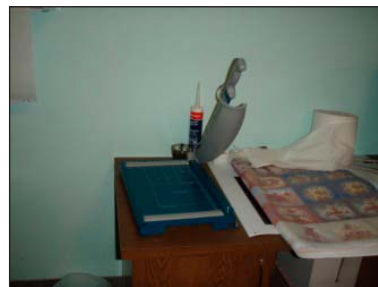
Svarīgākie preventīvie pasākumi:

- sekot savas darba vietas ergonomiski optimālam iekārtojuma (piemēram, lai darba virsmas būtu piemērotā augstumā, lai būtu nodrošināti optimāli kustību maršruti, būtu pietiekams apgaismojums u. c.);
- nepieciešamības gadījumā lietot smagumu pārvietošanas palīgīdzekļus un prasīt darba devējam to nodrošinājumu;
- ievērot regulāras atpūtas pauzes un veikt atslodzes vingrinājumus;
- apmeklēt obligātās veselības pārbaudes.

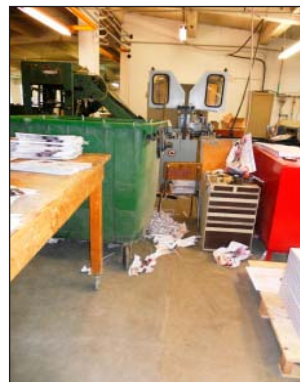
Nelaiemes gadījumu risks

Poligrāfijas nozarē pēc jauno tehnoloģisko iekārtu ieviešanas (piemēram, griešanas iekārtas tiek aprīkotas ar drošības slēdžiem, rokas skavošanas iekārtas nomainītas ar automātiskām) ir mazinājies vairāku līdz tam raksturīgo nelaiemes gadījumu risks. Visbiežāk

nelaiemes gadījumi notiek, lietojot dažādus rokas instrumentus, piemēram, nažus, vai veicot manipulācijas ar nepareizi novirzītu drukas loksni, neizslēdzot iekārtas. Tāpat nelaiemes gadījumi var notikt pārvietošanās laikā ražotnes telpās vai palīgtelpās (piemēram, pakļūpot, aizķeroties u. tml.). Augstu nelaiemes gadījumu risku rada arī dažādu transportlīdzekļu kustība izejmateriālu un gatavās produkcijas pārvietošanas laikā.

Neuzmanība, strādājot ar papīra giljotīnu, var izraisīt nelaiemes gadījumus

Nesakārtota darba vide var būt nelaiemes gadījuma cēlonis (ir pakļūšanas, paslīdēšanas risks)

Piemēri Latvijā notikušiem nelaiemes gadījumiem poligrāfijas nozarē

Operators D. ieslēdza presi, bet tā neiedarbojās, un preses lūka palika atvērtā stāvoklī. Darbinieks sāka aplūkot preses lūkas iekšpusi, kamēr viņa kreisā roka atradās uz atvērtās lūkas. Pēkšņi prese sāka darboties, lūka aizvērās, un cietušajam tika saspiesti kreisās rokas pirksti.

Darbiniece A. pārvietoja grāmatas pa trepēm uz noliktavu, kas atrodas pagrabā. Nepareizi noliekot kāju uz pakāpiena, darbinieces kāja paslidēja. Viņa zaudēja līdzsvaru un nokrita pa trepēm, atsitoties ar plecu pret sienu un gūstot traumu.

Darbinieks K., izmantojot audumu un šķīdinātāju, tīrīja veltnus, neapstādinot iekārtu. Tīrīšanas laikā starp veltniem, kopā ar tīrīšanai lietoto audumu, tika ievilkts un iespiests viņa labās rokas pirksts.

Svarīgākie preventīvie pasākumi:

- pārlicināties, vai ir veiktas regulārās darba aprīkojuma pārbaudes, īpaši attiecībā uz tā drošības sistēmām (piemēram, pārlicināties, vai darbojas avārijas apturēšanas pogas un drošības slēdži, vai iekārtu drošības vāki ir stingri nostiprināti u.c.);
- veikt iekārtu regulēšanu un remontu tikai pēc to izslēgšanas un nobloķēšanas;
- nodrošināt pietiekamu apgaismojumu darba vietās, kur tas var radīt risku (tīrīt gaismas ķermeņus, nomainīt izdegušās spuldzes);

- veikt darba telpu regulāru tīrīšanu un uzturēšanu kārtībā;
- pārvietojoties ievērot uzmanību un pārvietoties tikai pa tam paredzētām vietām;
- lietot atbilstošos individuālās aizsardzības līdzekļus (piemēram, cimdus un apavus), ko izsniedzis darba devējs .

Apgaismojums

Iespieddarbu procesos pietiekams apgaismojums ir ļoti būtisks gan izstrādājumu ražošanas kvalitātes nodrošināšanai, gan redzes sasprindzinājuma novēršanai. Veicot galvenos iespieddarbu procesus darba vietās, ieteicamais apgaismojuma līmenis šajā nozarē ir no 500 lx līdz 750 lx.

Praksē šīs nozares darba vietās apgaismojums bieži neatbilst noteiktajām normām, pie tam jāatceras, ka kaitīgs var būt gan pārāk zems (piemēram, 200 lx), gan pārāk augsts (piemēram, 950 lx) apgaismojuma līmenis. Neatbilstošs apgaismojuma līmenis var radīt paaugstinātu redzes sasprindzinājumu un nelaiemes gadījumu risku (piemēram, nepietiekama apgaismojuma dēļ var nepamanīt uz grīdas esošus materiālu atgriezumus un aiz tiem pakļupt).

Darbiem, kuru veikšanai nepieciešams augstāks apgaismojuma līmenis, jāiekārto speciāls vietējais apgaismojums

Svarīgākie preventīvie pasākumi:

- lietot viegli pārvietojamu (pielāgojamu) papildu apgaismojumu;
- sekot pietiekama apgaismojuma nodrošinājumam darba telpās, veikt gaismas ķermeņu regulāru tīrīšanu un spuldžu savlaicīgu nomaiņu;
- veikt vingrinājumus acu atpūtināšanai (piemēram, nepagriežot galvu, vērst skatienu pa labi, tad skatīties taisni uz priekšu, pēc tam, nepagriežot galvu, vērst skatienu pa kreisi, pēc tam – atkal skatīties taisni uz priekšu u.c.).

Mikroklimats

Mikroklimata raksturlielumu (temperatūras, gaisa mitruma, gaisa plūsmas ātruma, siltuma starojuma u. c.) neatbilstība ieteicamajiem lielumiem var radīt diskomfortu darba vietās. Nepiemērots mikroklimats parasti nerada tiešus veselības traucējumus, bet veicina citu slimību (piemēram, elpošanas ceļu slimību u. c.) attīstību.

Svarīgākie preventīvie pasākumi:

- sekot līdzī, lai tiktu lietotas (ieslēgtas) ventilācijas sistēmas, kā arī lai tās tiktu periodiski tīrītas;
- samazināt caurvēja iespējamību (aizvērt durvis un vārtus, sekot iekārtoto gaisa “aizkaru” darbībai vārtos u. tml.);
- lietot veicamajam darbam un mikroklimatam atbilstošu apģērbu.

KĀDAS IR TAVAS TIESĪBAS?

Atceries!

Darba devēja pienākums ir nodrošināt drošu un veselībai nekaitīgu darba vidi!

Ja uzskati, ka Tava drošība vai veselība ir apdraudēta, Tev ir tiesības:

- neuzsākt vai pārtraukt darbu, ziņojot tiešajam darba vadītājam (un uzņēmuma uzticības personai), ja darba apstākļi rada vai var radīt draudus Tev vai apkārtējo cilvēku drošībai un veselībai;
- neuzsākt vai pārtraukt darbu, ja darba veikšanai izmantojamais aprīkojums (iekārtas, mašīnas, darba rīki u. c.) neatbilst darba aizsardzības vai to ražotāju noteiktajām prasībām, kā arī, ja šis aprīkojums nav pārbaudīts;
- atteikties veikt darba uzdevumus, ja to izpilde neatbilst Tavai profesionālajai sagatavotībai;
- pieprasīt atbilstošus individuālos aizsardzības līdzekļus, lai pasargātu sevi no darba vides riska faktoru iedarbības.

Atceries!

Vienmēr atceries par savām tiesībām un nebaidies tās izmantot!

JA DARBĀ NOTICIS NELAIMES GADĪJUMS

Ja ar Tevi vai kolēģi noticis nelaimes gadījums, **Tavs pienākums** ir par to nekavējoties ziņot tiešajam darba vadītājam un darba aizsardzības speciālistam, kā arī nepieciešamības gadījumā sniegt pirmo palīdzību un izsaukt neatliekamo medicīnisko palīdzību.

Darba devēja pienākums ir veikt nelaimes gadījuma darbā izmeklēšanu un reģistrēšanu Valsts darba inspekcijā 15 dienu laikā pēc nelaimes gadījuma. Cietušajam jāsaņem viens nelaimes gadījuma izmeklēšanas akta eksemplārs ar Valsts darba inspekcijas reģistrācijas numuru. Nelaimes gadījuma izmeklēšanas akts būs nepieciešams, lai saņemtu sociālo palīdzību ārstēšanas un rehabilitācijas izdevumu segšanai no Valsts Sociālās apdrošināšanas aģentūras.

JA TAVA VESELĪBA IR PASLIKTINĀJUSIES

Atsevišķos gadījumos (ja netiek nodrošināti droši un veselībai nekaitīgi darba apstākļi, netiek ievērotas darba aizsardzības prasības vai lietoti individuālās aizsardzības līdzekļi) var rasties arodslimības, kuru izcelsmē galvenā nozīme ir kādam no darba vides riska faktoriem.

Ja Tu jūti, ka Tava veselība darba apstākļu iedarbības rezultātā ir pasliktinājusies, Tev ir tiesības prasīt darba devējam norīkojumu uz darba devēja apmaksātu ārpuskārtas obligāto veselības pārbaudi, kuras laikā arodslimību ārsts varēs pārbaudīt Tavas sūdzības.

Jebkurā gadījumā ir svarīgi laicīgi vērsties pēc palīdzības pie ārsta, jo daudzas no arodslimībām ir sekmīgi ārstējamas, ja tās tiek savlaicīgi pamanītas. Savukārt, ja slimības netiek laicīgi ārstētas, tās var izraisīt paliekošas sekas un, iespējams, pat invaliditāti.

Atceries!

Sociālās garantijas pēc nelaimes gadījuma darbā vai konstatētas arodslimības Tu varēsi saņemt tikai tad, ja strādāsi ar darba līgumu un ziņosi par nelaimes gadījumu darbā!

Sociālās garantijas darbā notikuša nelaimes gadījuma vai arodslimības gadījumā ietver valsts apmaksātus ārstēšanas un rehabilitācijas pakalpojumus, slimības lapas apmaksu, kā arī gadījumā, ja radušies veselības traucējumi ir neatgriezeniski, kompensāciju par darbaspēju zudumu.